

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

І. В. Струк

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Практикум
для студентів спеціальності
035 «Філологія»

ОЛДІПІУС
2020

Укладач І. В. Струк – канд. філол. наук

Рецензенти:

С. М. Ягодзінський – д-р філос. наук, проф.

С. І. Сидоренко – канд. філол. наук, доц.

*Затверджено методично-редакційною радою
Національного авіаційного університету
(протокол № 1/20 від 23 червня 2020 року)*

Струк І. В.

С87 **Методологія та організація перекладознавчих досліджень : практикум /**
уклад. І. В. Струк. – Херсон: «ОЛДИ-ПЛЮС», 2020. – 56 с.

ISBN 978-966-289-394-6

Практикум укладено відповідно до робочої програми з дисципліни «Методологія та організація перекладознавчих досліджень». Укладені матеріали допоможуть студентам у процесі написання магістерської роботи, наукових статей та рефератів. У практикумі чітко визначено основний понятійно-категоріальний апарат, розроблено практичні завдання та подано зразки модульної контрольної роботи та домашнього завдання з дисципліни.

Для студентів спеціальності 035 «Філологія» очної та заочної форм навчання.

УДК 81'25(076)

ISBN 978-966-289-394-6

© Струк І. В., 2020

Курс «Методологія та організація перекладознавчих досліджень» є важливим компонентом магістерської програми, що формує професійний профіль фахівця-дослідника в галузі філології та перекладу.

Метою викладання дисципліни є формування здатності самостійно організовувати та проводити науково-пізнавальну діяльність в певному тематичному контексті із використанням методологічних засобів дослідження проблем перекладу. Звідси, цей практикум, у рамках зазначеної навчальної дисципліни, візьме на себе важливу практичну функцію – пояснити основні засади написання наукових робіт, а також запропонувати практичні завдання для їх реалізації шляхом виконання системи вправ з найважливіших тем програми. Тут спробуємо розібратися в основних засадах методологічної побудови наукової роботи, її структури, методів та методик проведення лінгвістичного аналізу тексту та перекладу, особливостей та тонкощів роботи з технічними засобами, роботи з літературою, правил цитування та, що головне – академічної доброчесності.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля № 1 «Методологія та організація перекладознавчих досліджень», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Запропоноване навчальне видання розраховане на студентів, що навчаються за спеціальністю 035 «Філологія», спеціалізацією 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» (освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»).

ТЕМА 1

НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЯК ОСОБЛИВА СФЕРА ДІЯЛЬНОСТІ

© *Метою* розділу є ознайомлення студентів зі змістом та функціями науки. Розглядаються основні якості, що відповідають статусу науковця, особливості розумової праці, робоче місце науковця, технічні засоби необхідні для написання наукової роботи, робочий день науковця та правила його організації. Ділове листування: його стиль та етикет.

© *План.* Наукова діяльність, її види та форми. Форми організації та управління наукою в Україні. Суб'єкти наукової діяльності. Психологія наукової творчості. Технічне забезпечення наукового дослідження. Ділове спілкування. Науковий і науково-прикладний результат. Вимоги до наукових досліджень.

Розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, його духовного та інтелектуального зростання. Правовою основою формування та реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки є Конституція України, закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Серед пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки на період до 2020 року: 1) фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави; 2) інформаційні та комунікаційні технології; 3) енергетика та енергоефективність; 4) раціональне природокористування; 5) науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань; 6) нові речовини і матеріали.

Наукова діяльність має творчий характер, тому характеризується імпульсивністю, імпровізацією, потребує відповідного настрою. Успіх забезпечує насамперед систематична, ритмічна, ретельно спланована щоденна робота. Перед тим, як приступити до неї, необхідно пам'ятати, що результат пошуку зазвичай буває такий: спочатку складний і дурний, потім складний і мудрий, нарешті простий і мудрий.

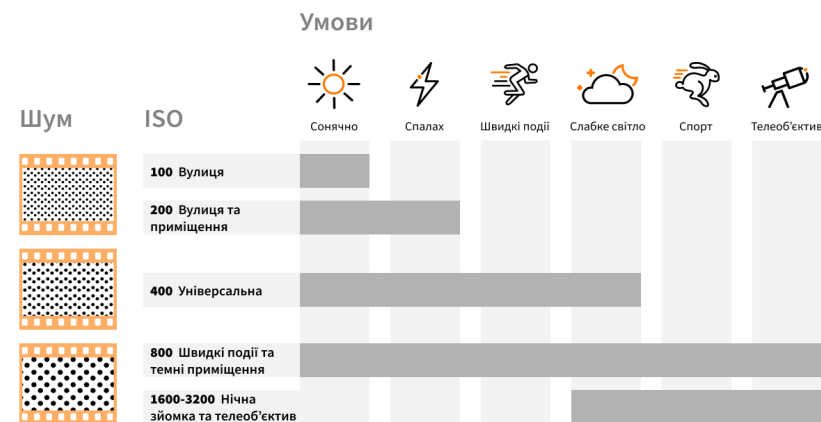
До останнього лежить тривала, наполеглива праця, що потребує великих затрат інтелектуальної енергії. Тут варто згадати усі позитивні якості, які здатні допомогти науковцеві успішно завершити написання роботи – прагнення до самовдосконалення, ціленаправленість, пунктуальність, сконцентрованість. Варто також розвивати вміння ефективно використовувати необхідні техніки і прийоми ділового спілкування, час та власний простір.

© *Практичні завдання:*

1. Проаналізуйте стратегічні наукові напрями Національного авіаційного університету, зокрема: (1) Сучасні авіаційно-космічні технології; (2) Інформаційні технології (Кібербезпека та Штучний інтелект); (3) Екобіотехнології; (4) Енергозберігаючі технології; (5) Матеріалознавство та запропонуйте тему магістерської роботи перекладознавчого характеру, яка б узгоджувалася з науковими цілями Університету. Обгрунтуйте актуальність теми. Назвіть ресурси, необхідні для проведення такого дослідження та результат, котрий хотіли б отримати. Узгодьте тему магістерської роботи з науковим керівником.

2. Відтворіть ідеальну «фото-плівку» робочого дня магістранта-науковця. Для формування думки використайте реальну ілюстрацію вибору режиму чутливості фотокамери.

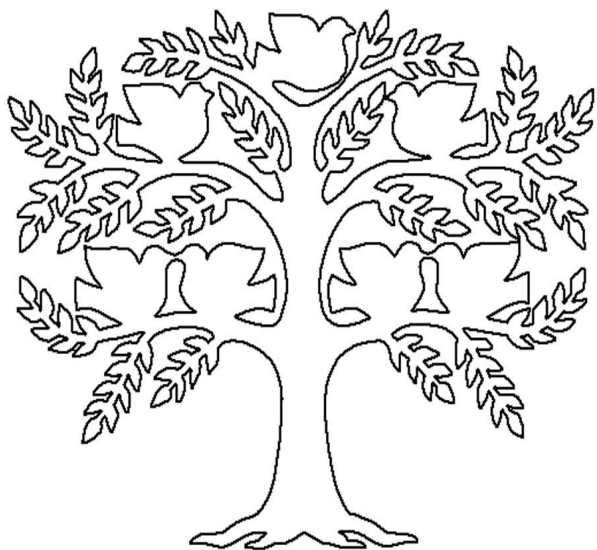
куфер

3. Презентуйте 3 вправи, які допоможуть розвинути креативність та гнучкість мислення науковця.

4. Створіть сенкан до Вашої магістерської роботи, де перший рядок – поняття, якому присвячена магістерська робота, це має бути іменник. Другий рядок – два прикметники, що визначають цей іменник і описують ваше уявлення про нього. Третій рядок – три дієслова, що показують, що «робить» поняття або що з ним відбувається. Четвертий рядок – фраза з чотирьох слів, що передає ваше ставлення до поняття. П'ятий рядок – одне-два слова, через які висловлюєте свої почуття, асоціації, пов'язані з даним поняттям.

5. Заповніть та розфарбуйте «родове» дерево Вашого дослідження, опираючись на ключові терміни роботи.

© *Література для ознайомлення:*

Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посібник / С.Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 260 с.

Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В.Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.

ТЕМА 2

ФОРМУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ АТРИБУТІВ ТА ПРОЦЕДУР ВИКОНАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

© *Метою* розділу розділу є ознайомлення студентів з специфікою магістерської як самостійної науково-дослідницької роботи. Уточнено структуру роботи; розглянуто етапи написання магістерської роботи.

© *План.* Вибір і формулювання теми дослідження, вибір його об'єкта і предмета(ів), постановка мети, завдань і формулювання гіпотези дослідження, обґрунтування його актуальності. Структурно-змістовий алгоритм виконання теоретичної частини магістерської роботи. Розкриття сутності етапів проведення дослідження. Формулювання завдань/висновків і перспектив дослідження.

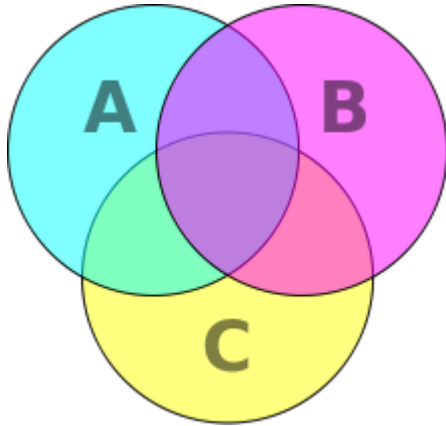
При підготовці до практичного заняття з цього теоретичного блоку студент-магістрант має пригадати структуру написання курсової роботи та спроектувати поетапність її формування на магістерську роботу. Згадати основні структурні елементи роботи, особливості їх визначення та впорядкування. Особливу увагу варто звернути на особливості вивчення та коспектування літератури, складання попереднього плану роботи, написання практичної частини, написання теоретичної частини, формулювання висновків, написання вступної частини роботи, оформлення списку використаних джерел (див. Додаток) та додатків.

Згадати вимоги до формулювань заголовків (назв) розділів і підрозділів та технічні вимоги до набору тексту: шрифт, розмір, поля, нумерація, написання заголовків структурних частин роботи, оформлення таблиць, малюнків, схем, графіків та ін.

На наступному етапі підготовки до практичного заняття дайте відповіді на такі питання: 1. Чим відрізняється курсова від магістерської роботи? Які існують правила написання теоретичного розділу? Як робити вибірку до практичної частини роботи? Які конкретні кроки та в якій послідовності потрібно зробити, аби забезпечити зміст магістерської роботи якісним наповненням?

☉ **Практичні завдання:**

1. Здійсніть графічне поєднання інформації, що виявляється при аналізі курсової та магістерської робіт. В середину діаграми впишіть інформацію, що є спільною та стосується всіх виділених складових, у бічній частині – зафіксуйте відмінні ознаки.

2. Намалюйте асоціативну схему Вашого магістерського дослідження. Задайте навігаційний маршрут керуючись фразами, на кшталт «А що, якби?», «А що, якби скомбінувати це з тим?», «А що буде, якщо зробити навпаки?», «Чи коли почати звідти, замість звідси?»

3. Сформулюйте об'єкт, предмет та мету до тем:

- Стратегії перекладу провєрбїума англїйської мови;
- Відтворення «кінематографічного ефекту» мовного спектра Ернеста Гемінгвея у перекладі;
- Деформація авторського задуму у перекладі;
- Лексико-граматичні трансформації у перекладі міжнародно-правових документів;
- Ономастикон романів Дж. К. Ролінг циклу «Гаррі Поттер»;
- Відтворення маркерів соціального статусу літературного персонажа в перекладі;
- Наративний код інтимізації (на матеріалі англомовного художнього дискурсу).

4. Оформіть структурні елементи магістерської роботи «апробація отриманих результатів» та «публікації», використовуючи власні раніше опубліковані роботи. Зверніть увагу на коректність оформлення вихідних даних.

5. Вкажіть на помилки при формулюванні структурних елементів науково-дослідних робіт студентів і якщо змога виправте їх.

– **Актуальність теми** «Лексико-граматичні трансформації у перекладі діалектного мовлення».

– **Об'єктом** дослідження виступають теоретичні і практичні проблеми, пов'язані з лексико-граматичними трансформаціями у перекладі діалектного мовлення.

– **Предмет дослідження** – діалектні одиниці, вилучені методом наскрізної вибірки з англомовних творів М. Твена та їхні відповідники українською мовою.

– **Матеріал дослідження:** Міжмовна інтерференція неодноразово перебувала об'єктом дослідження вітчизняних і зарубіжних лінгвістів. Зокрема, ця проблематика є колом наукових інтересів таких учених, як А.В. Капуш [15], А.С. Д'яков [12], В.Н. Комісарова [20].

Теоретичне значення визначається дослідженням стилістичних засобів комічного в цілому та мовного абсурду зокрема.

Практичне значення полягає у порівняльному аналізі оригіналу тексту Л. Керрола «Аліса в Країні Чудес» з українським перекладом В. Корнієнка з метою дослідження особливостей відтворення комічного та мовного абсурду при перекладі.

6. Підготуйте звіт, який має включати: назву теми наукового дослідження, актуальність; об'єкт і предмет; мету роботи; основні теоретичні положення, включаючи таблиці з переліком етапів, терміни їх виконання і очікуваними результатами в результаті виконання.

(!) Захист звіту студентом з одержанням оцінки і візи викладача є обов'язковим.

☉ **Література для ознайомлення:**

Гудманян А.Г., Єнчева Г.Г. Основи наукової діяльності: курс лекцій / А.Г. Гудманян, Г.Г. Єнчева. – К. : НАУ, 2013. – 88 с.

Струк І.В. Основи наукової діяльності: методичні рекомендації / І.В. Струк. – К.: НАУ, 2019. – 32 с.

ТЕМА 3

ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

☉ *Метою* розділу розділу є сформувати у студентів навички збору необхідних матеріалів та їх теоретичного аналізу, вміння підсумовувати, технічно оформлювати та репрезентувати отримані результати.

☉ *План.* Правила й загальні вимоги до оформлення наукових робіт, побудова таблиць, графіків, діаграм і схем. Написання резюме та матеріалів дослідження в рамках мовознавчих дисциплін та підходів. Рецензування науково-дослідних робіт.

Оформлення ілюстративної частини магістерської роботи є надзвичайно відповідальною частиною дослідження. Схеми, що представлені у роботі у вигляді додатків, вказують на ретельний аналіз, який проводить магістрант, працюючи із матеріалом дослідження. У рамках теоретичного блоку важливо пам'ятати про особливості оформлення ілюстративного матеріалу. Серед цікавого: Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер *I, Є, Ї, Й, О, Ч, Ь*. Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У такому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.1 – перший розділ додатка А (див. Додаток); В.3.1 – підрозділ 3.1. додатка В.

Система оцінювання магістерської роботи передбачає підготовку науково-педагогічними працівниками інших закладів вищої освіти рецензії на дослідження з врахуванням таких параметрів: актуальність теоретичних положень, оригінальність прийнятих методів дослідження, новизна та достовірність отриманих результатів, їх практична значимість, стиль написання, відповідність оформлення роботи та ілюстративного матеріалу до вимог діючих стандартів.

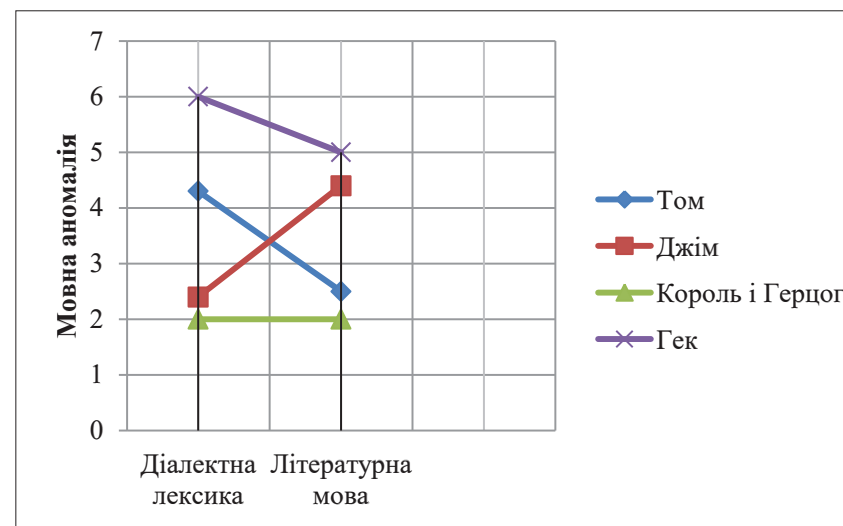
Також у рамках практичного заняття зупинимося на особливостях написання резюме англійською (див. Додаток) та реферату українською мовами (див. Додаток).

☉ *Практичні завдання:*

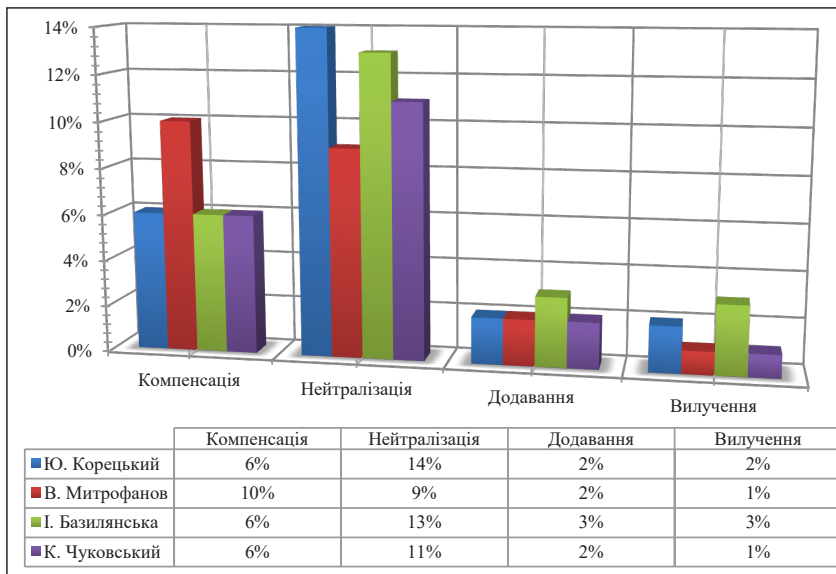
1. Оформіть нижче поданий текстовий фрагмент у вигляді гістограми.

«За ступенем дієслівності (агресивності) (усього проаналізовано по 200 пар уривків (описів) у кожній мові перекладу), який вираховується за формулою $K_{дієсл.} = \text{кількість дієслів} / \text{загальна кількість слів} * 100\%$ та, за твердженням С. Засекіна, має бути вищою в чоловічому мовленні, ніж у жіночому, найбільшим відсотком відзначається роман М. Мітчел (14,3%), в той час як у Дж. Голсуорсі він складає (12,18%). Серед перекладів найвищим відсотком характеризується вторинний текст О. Тереха (16,9%); далі слідує тексти Н. Волжиної, М. Лоріє, М. Богословської-Бобрової (15,85%), М. Бехайм-Шварцбаха (14,5%), Р. Доценка (14,02%), Ю. Шльосер (13,72%), Т. Озерської та Т. Кудрявцевої (13,48%)».

2. Переведіть схематичний рисунок текстотвірної потенції художнього перекладу мовних аномалій в текстовий формат.

3. Переведіть нижче подану гістограму частотності відтворення діалектного мовлення в текстовий формат.

- перелік ключових слів (від 5 до 15);
- об'єкт та предмет дослідження;
- мета магістерської роботи;
- методи дослідження;
- новизна роботи;
- рекомендації щодо використання результатів;

© *Література для ознайомлення:*

Сухомлін К.Б., Зінченко О.П. Організація науково-дослідної роботи у закладах освіти: методичні рекомендації / К.Б. Сухомлін, О.П. Зінченко. – Луцьк : Медіа, 2019. – 36 с.

4. Проаналізуйте англomовні анотації наукових статей (Додаток). Які елементи вони містять?

5. Прогляньте вступну частину до книг:

Кам'янець А.Б., Некряч Т.Є. Інтертекстуальна іронія і переклад. – К.: Видавець Карпенко В.М., 2010 р. – 176 с.

Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 376 с.

Азов А.Г. Поверженные буквалисты: Из истории художественного перевода в СССР в 1920–1960-е годы. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2013. – 304 с.

Як автори організують свої ідеї? Виділіть основні елементи.

6. Напишіть реферат до магістерської роботи. Основний текст реферату повинен відображати інформацію в такій послідовності:

- відомості про обсяг магістерської роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, використаних джерел, додатків;

ТЕМА 4 ОСНОВНІ МЕТОДИ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

☉ *Метою* розділу є знайомство студентів з методологічною основою дослідження як основного, вихідного положення, на якому базується наукова розвідка. Розглядаються методи і техніки перекладознавчого дослідження.

☉ *План.* Поняття мовознавчого методу, методології, методики та підходу. Рівні наукового пізнання. Методи теорії перекладу. Методи опрацювання наукових першоджерел. Метод зіставного аналізу оригінального і перекладного текстів. Компаративний метод. Метод кількісного аналізу.

Для проведення наукового дослідження важливо мати уявлення про процес наукового дослідження взагалі, методологію та методи наукової роботи зокрема, оскільки саме на початкових етапах оволодіння навичками написання наукової роботи вони здатні не лише допомогти логічно структурувати роботу, однак забезпечити відповідність результатів дослідження поставленим цілям.

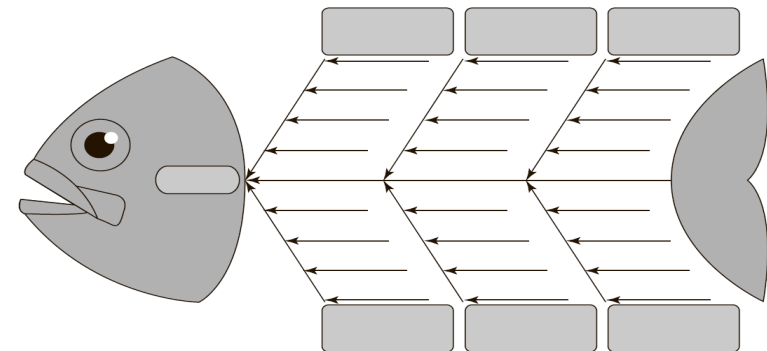
Метод наукового дослідження – система інтелектуальних і практичних операцій, які спрямовані на розв’язок певних пізнавальних задач з урахуванням пізнавальної мети. За цільовим призначенням наукові дослідження прийнято поділяти на види: формальні (змістовні); емпіричні (теоретичні); фундаментальні.

Методологія – вчення про структуру, логіку організації, методи та засоби діяльності в різних галузях науки, її теорії та практики. *Методику* розуміють як сукупність прийомів дослідження, включаючи техніку і різноманітні операції з фактичним матеріалом. Будучи лінгвістичною дисципліною, перекладознавча наука широко використовує загальнонаукові методи дослідження та методи інших галузей знань – літературознавства, психології, соціології та ін. Серед найбільш поширених методів при написанні наукових робіт з перекладу виділяють: метод зіставного аналізу оригінального і перекладного текстів,

компаративний метод, метод кількісного аналізу, структурно-семантичний аналіз, компонентний метод, типологічний метод тощо.

☉ *Практичні завдання:*

1. Здійсніть аналіз статті (Петрина О.С. *Методологічні засади дослідження англомовних та українських терміносистем банківської сфери* // *Закарпатські філологічні студії*. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – Т. 1. № Вип. 3. – С. 174–179) та розкрийте методологію розвитку теми роботи за допомогою Діаграми Ішікави (Риб’яча кістка), де голова – проблема. Верхні кістки – основні етапи дослідження. Нижні кісточки – загальнонаукові та лінгвістичні методи, які лежать в основі кожного етапу. Хвіст – відповідь на поставлене запитання, висновки, узагальнення.

2. Подайте *за зразком розгорнутий аналіз будь-яких **трьох** основних методів лінгвістичного дослідження, зокрема:

- Метод операціоналізації понять;
- Типологічний метод;
- Компонентний метод;
- Порівняльно-перекладознавчий аналіз;
- Структурно-семантичний аналіз.

*Метод кількісних підрахунків залучено до розрахунків частоти лексико-семантичних одиниць та частоти розподілу різних типів речень (коротких, середніх, довгих). Звернувшись до цього методу дослідження, ми виявили та зафіксували розбіжності в тексті

оригіналу та тексту перекладу, оперуючи певними кількісними параметрами – релевантними для досягнення сформульованої в роботі мети, склали таблиці результатів проведеного кількісного аналізу, а також побудували діаграми й схеми для унаочнення зроблених висновків.

3. Прочитайте статтю (*Бережна М.В. Тринадцять етапів перекладу власних імен та назв // Вісник Сумського держ. ун-ту. – 2007. – Т. 2–С. 62–67*) та проаналізуйте окремі етапи стратегій формування ономастичних відповідників. Які з етапів було б доцільно використати у рамках методологічного розділу вашої магістерської роботи?

4. Підберіть дисертаційну роботу за темою магістерської роботи та спробуйте спроектувати методику дослідження автора (використовувати роботи лише з методологічним розділом) на власне дослідження.

5. Використовуючи компаративний аналіз, здійсніть перекладацький аналіз нижче поданих фрагментів статті “Who, What, Why: Who first called it a ‘fiscal cliff’?” (BBC News / 15 листопада 2012 р.):

The **so-called** fiscal cliff describes the automatic tax increases and spending cuts **due to take** effect on 1 January, a combination **which economists say would push** the US into recession – with global consequences.

The Congressional Budget Office estimates the economy would contract in 2013 by 0.5% and unemployment would rise to 9.1%. But the White House and Congress are trying to **agree a package of measures** that would **divert the country from** the fiscal cliff. On Wednesday, the president **repeated his call for increased taxes on high earners to be part of the solution.**

The phrase “fiscal cliff” has quickly taken its place in the national conversation, but **what are its origins?**

6. Здійсніть порівняльно-перекладацький аналіз цитати англійською та її перекладного варіанту українською мовами, виходячи з матеріалу дослідження магістерської роботи.

© *Література для ознайомлення:*

Добронравова І.С. Методологія та організація наукових досліджень / І.С. Добронравова, О.В. Руденко, Л.І. Сидоренко та ін. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 607 с.

Зацерковний В.І. Методологія наукових досліджень / В.І. Зацерковний, І.В. Тішаєв, В.К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.

ТЕМА 5 ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ ПЕРЕКЛАДУ

© Метою розділу є ознайомлення студентів зі змістом сучасних та провідних моделей перекладу. Розглядаються основні ознаки перекладу як міжмовної та міжкультурної комунікації.

© План. Теорія закономірних співвідношень, теорія рівнів еквівалентності, трансформаційна, семантико-денотативна, ситуативна, денотативна, комунікативна, когнітивна теорії. Прескриптивна, дескриптивна, інтерпретативна, індуктивна та комунікативна теорії перекладу.

В теорії перекладу розрізняють загальну теорію перекладу, спеціальні теорії перекладу та окремі (часткові) теорії перекладу. Теорія перекладу є дисципліною, яка описує не те, як потрібно вірно перекладати (прескриптивний аспект), а те, що є сутністю явища, яке вивчається (дескриптивний аспект). Поряд з цим на основі опису механізмів перекладу важливо сформулювати певні рекомендації, принципи, правила, способи та прийоми перекладу, що можуть застосовуватися як у практиці перекладу, так і під час написання наукової роботи.

В теоретичному блоці проаналізуємо найпоширеніші моделі перекладу, зокрема теорію формальної та динамічної еквівалентності, теорію закономірних відповідностей, трансформаційну, семантико-денотативну, ситуативну, денотативну, комунікативну теорії. Оскільки саме через загальне розуміння закономірностей окреслених теорій науковець має можливість більш точно проаналізувати будь-який лінгвістичний матеріал.

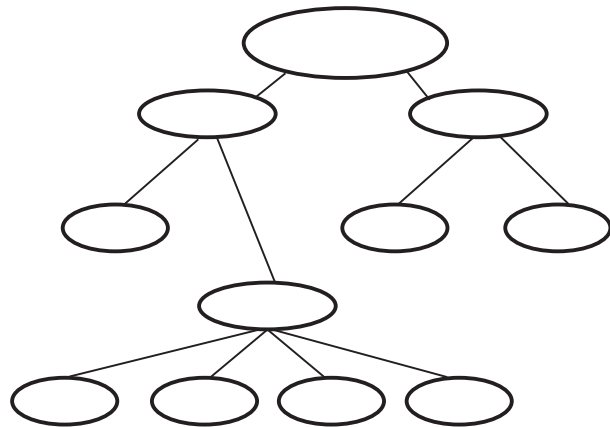
При цьому дуже важливими є точність і повнота отримання інформації з тексту оригіналу, що неможливо здійснити без аналізу та чіткого розуміння прескриптивної, дескриптивної, інтерпретативної, індуктивної та комунікативної теорій перекладу, під впливом яких формується знання ситуації, вербальний та когнітивні контексти.

© **Практичні завдання:**

1. Підготувати 2-ох хвилину презентацію про знаних науковців сучасності та минулого звертаючи увагу на теоретичні моделі перекладу, зокрема:

- Пітер Ньюмарк
- Джеремі Мундей
- Лоуренс Венуті
- Юджин Найда
- Яків Рецкер
- Віктор Коптілов

2. Розберіть семантичну структуру слова «науковець» та порівняйте зі структурою англійської лексики scientist.

3. Випишіть лінгвістично релевантні ознаки до ситуації “I have come” «Я прийшла». Скільки ознак є спільними для обох мов?

4. Подайте *три слова* з різним обсягом значень в українській та англійській мовах, наприклад: «ковдра» – blanket (вовняна або байкова), quilt (стьобана).

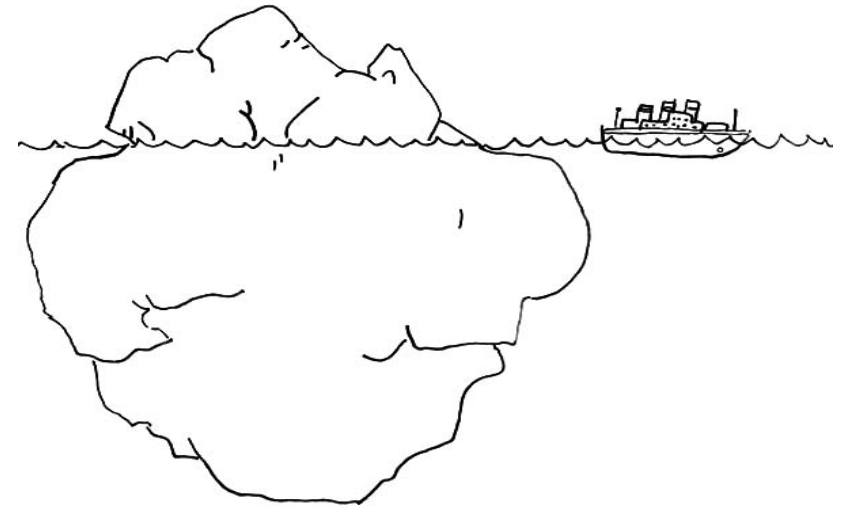
5. Відтворіть ядрену структуру трансформаційних моделей N (subject) + V *The economy boomed in the 1990s;*

V + N (object) *Students framed no questions after that lecture;*

N (subject) + V + N (object) *John hit the ball;*

6. Назвіть найбільш доцільні у рамках вашої магістерської роботи моделі перекладу.

7. Відтворіть когнітивний дисонанс перекладача у вигляді айсберга, де до нижньої частини віднесіть матеріальний бік культури, який не викликає значних труднощів у процесі перекладу, до підводної – цінності, норми, світогляд представників культури, які створюють перекладацькі труднощі.

© **Література для ознайомлення:**

Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 116 с.

ТЕМА 6

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЙ

© *Метою* розділу є ознайомлення студентів з принципами написання публікацій. Особливе значення має визначення індексів Універсальної Десяткової Класифікації, написання рецензій та анотацій до статей українською та англійською мовами.

© *План.* Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Сучасні вимоги до оформлення публікацій. Критерії вибору збірника/журналу. Індування роботи за УДК. Оформлення заявки на участь в конференції.

Успішне навчання в Національному авіаційному університеті неможливе без активної наукової роботи, а про успішний захист магістерської роботи, відповідно до «Положення про дипломні роботи (проекти) випускників національного авіаційного університету», затвердженого наказом т.в.о. ректора від 14.12.2017 № 594/од, без відповідної апробації на наукових конференціях та публікації результатів дослідження в різноманітних наукових виданнях не може і йтися. Важливою умовою наукової роботи є її регулярність. Питання, насправді, не в змозі писати красиві тексти, питання в іншому – наукова думка має виписатися й дозріти. Звідси, варто ретельно вивчити методичні прийоми викладу наукового матеріалу: послідовний (логічно зумовлює схему підготовки публікації: формулювання задуму і складання попереднього плану; відбір і підготовка матеріалів; групування матеріалів; редагування рукопису), цілісний спосіб (це написання всієї праці в чорновому варіанті, а потім обробка її в частинах і деталях, внесення доповнень і виправлень), вибіркового викладу (у міру готовності матеріалу над ним працюють у будь-якій зручній послідовності). Їх переваги і недоліки.

Етапи написання наукової праці: формулювання задуму; відбір і підготовка матеріалів; групування матеріалу; опрацювання рукопису (робота над біловим рукописом); перевірка правильності його оформлення; літературна правка. Редагування праці та коректурні знаки.

© *Практичні завдання:*

1. Оберіть та проаналізуйте декілька наукових статей (2-3) за темою Вашої магістерської роботи. Які вони містять елементи? Чи повністю відповідає заголовок та список використаних джерел темі статті?

2. Порівняйте обрані за темою магістерського дослідження україномовні та англійськомовні статті. На які відмінності ви одразу звернули увагу?

3. Напишіть рецензію до 500 слів на улюблений фільм/книгу використовуючи стратегію розвитку критичного мислення для написання оригінальних текстів РАФТ (від англ. raft – пліт)

R – role (роль)

A – audience (аудиторія)

F – format (формат)

T – topic (тема)

4. Напишіть анотацію до статті виходячи з матеріалу дипломної/магістерської роботи. Які структурні елементи/ключові ідеї вважаєте важливими для своєї магістерської роботи?

5. Підготуйте повідомлення про документні класифікації:

Класифікація Френсіса Бекона

Десяткова класифікація М. Дьюї

Розтяжна класифікація Ч. Кеттера

Класифікація Бібліотеки Конгресу США

Класифікація двокрапкою Ш.Р.Ранганатана

Рубрикатор науково-технічної інформації

Міжнародна патентна класифікація

Універсальна десяткова класифікація (УДК)

Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК)

6. Визначте самостійно індекс УДК до теми своєї магістерської роботи використовуючи Universal Decimal Classification за прикладом:

Термін Аспект Індекс

Англо-український словник юридичних термінів

УДК 34(038)=111=161.2

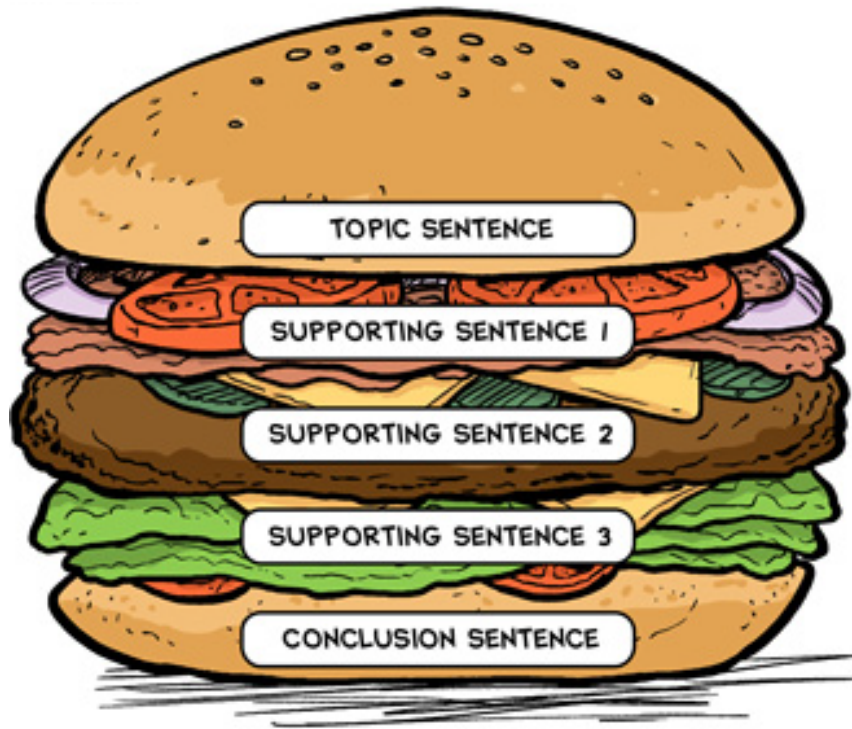
де **34** – право

(038) – словник

=**111** – англ. мова

=**161.2** – укр. мова

7. Сформулюйте зрозумілу для однокласників інформацію про ключові аспекти магістерської роботи використовуючи техніку "Hamburger", де (верхня частина, «булка») – одне речення, яке пояснює головну тему магістерської роботи; основна частина (м'ясо, сир, салат, овочі) – кілька фраз, у яких викладено факти, докази, пояснення на підтримку головної ідеї; висновок (нижня частина, «булка») – одне підсумкове речення, що пов'язує між собою вступ і основну частину.

8. Подайте бібліографічні дані п'яти англомовних статей за тематикою магістерської роботи.

© *Література для ознайомлення:*

Зайцев М.О., Шевчук Д.М., Карповець М.В., Янковська Ж.О. 99 питань та відповідей про наукову роботу студентівкультурологів : методичні матеріали з наукової роботи студентів та написання курсових і випускних робіт / М.О. Зайцев, Д.М. Шевчук, М.В. Карповець, Ж.О. Янковська. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – 148 с.

ТЕМА 7

ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

© *Метою* розділу є ознайомлення студентів з принципами побудови презентації для супроводу наукових доповідей. Розглядаються основні артефакти презентації, правила формування анотації англійською мовою.

© *План.* Основні принципи підготовки анотації та доповіді англійською мовою. Візуалізація результатів у форматі PPT. Колористика і типографіка. Структурування інформації на слайді. Типові помилки при створенні й оформленні наукової презентації.

Готуючись до практичного заняття варто пам'ятати, що презентація складається з трьох різних артефактів: слайди – це інформація, яку хочите донести до аудиторії, роздаткові матеріали – деталізована інформація, яку можна роздати кожному в аудиторії; нотатки – те що бачите лише ви, і те що маєте знати на пам'ять, і тримати перед собою на випадок раптової втрати пам'яті.

Перший артефакт передбачає дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту; відсутність фактичних помилок; достовірність представленої інформації; лаконічність тексту на слайді; розташування інформації; відповідність зображень змісту; яскравість і контрастність зображення; обґрунтованість і раціональність використання цитат англійською мовою та їх перекладних варіантів, статистики та графічних об'єктів.

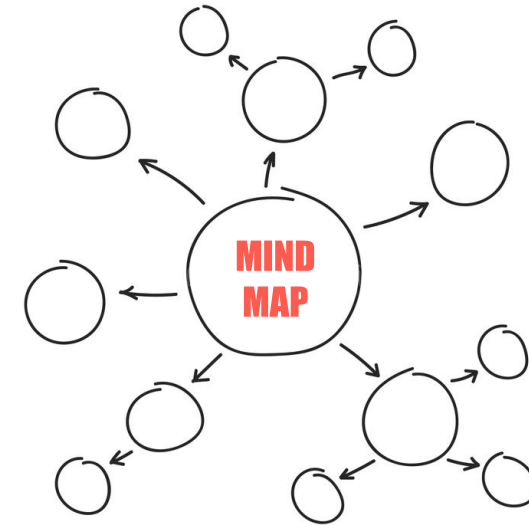
Другий артефакт – таблиці, схеми, гістограми, які не були зазначені на слайдах, однак, органічно пов'язані з темою доповіді.

При захисті магістерської роботи джерелом ілюстрацій для роздаткового матеріалу виступають (1) Вступна частина магістерської роботи, (2) Висновки та (3) Додатки. Роздатковий матеріал брошурується на пластикову пружину та роздається усім членам екзаменаційної комісії.

Третій артефакт – заздалегідь підготовлена доповідь українською чи англійською мовами, яка містить не дубльовану, однак радше глумачну інформацію про окреслені слайди. Має вступну частину, основну частину та висновки.

© *Практичні завдання:*

1. Розробіть інтелект-карту для презентації теми магістерської роботи на безкоштовній платформі <https://www.mindmeister.com>. У вкладеннях до вузлів опишіть основні етапи роботи з презентацією та її ключові візуальні елементи.

2. Виберіть тему для виступу та підготуйте презентацію використовуючи методологію презентації коротких доповідей – «печа-куча». Бажано, щоб ця тема була пов'язана з вашими науковими і професійними інтересами. Це може бути той же матеріал, на основі якого ви працювали з інтелект-картами. Презентація має складатися з 20 слайдів, де кожен слайд демонструється 20 секунд, після чого автоматично змінюється на наступний. Тривалість захисту – 6 хвилин 40 секунд.

3. Розробіть макет слайду з наступними параметрами:

- шрифт Book Antiqua;
- розмір шрифту заголовка слайда 40, тексту – 24–28;

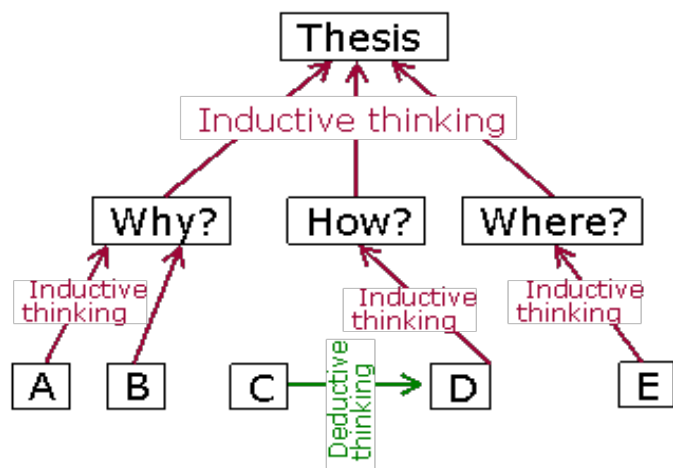
4. Доберіть називний та транзитивний заголовки до нижче поданих текстових фрагментів:

(1) In this essay, we have studied examples of his tales, “The House of Usher,” “The Masque of the Red Death”, “The Murders in the Rue Morgue”.

With this work Edgar Allan Poe draws us in with the Mystic, and sticks with us through the depth of his messages.

(2) The Mystic in Edgar Allan Poe's works is viewed as a genre characteristic based on the atmosphere of escalating fear in the face of the unknown and connected with the motif of mystery, belief in the supernatural and irrationalism as a specific way of the world perception.

5. Проаналізуйте ключові положення книги авторки – Барбари Мінто «Принцип піраміди Мінто. Золоті правила мислення, ділового листа та усних виступів». Аргументуйте доцільність використання принципу піраміди Мінто для логічного впорядкування думок та структурного викладу матеріалу, окремо – для української та англійської мов.

© **Література для ознайомлення:**

Нелюбов В.О., Баньої В.Ф., Куруца О.С., Кляп М.М. Тексти в презентаціях: електронний навчальний посібник / В.О. Нелюбов, В.Ф. Баньої, О.С. Куруца, М.М. Кляп. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2018. – 77 с.

ТЕМА 8

РОБОТА З ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ. БОРОТЬБА ІЗ ПЛАГІАТОМ

© *Метою* розділу є ознайомлення студентів з логікою та змістом наукового пошуку. Розглянуто способи цитування та основні вимоги до укладання списків літератури в наукових традиціях. Боротьба з плагіатом.

© *План.* План. Перевірка й спростування інформації. Бібліотечні інформаційно-аналітичні служби. Робота з теоретичними джерелами. Способи цитування та основні вимоги до укладання списків літератури в наукових традиціях. Боротьба з плагіатом.

Готуючись до практичного заняття згадайте можливі типи академічного плагіату, зокрема: (1) *Clone*: точне відтворення (слово в слово); (2) *CTRL-C*: містить значну частину тексту одного джерела без змін; (3) *Find – Replace*: зберігається основний зміст джерела зі зміною ключових слів і фраз; (4) *Remix*: парафрази матеріалів кількох джерел упорядковуються так, щоб текст виглядав цілісним; (5) *Recycle*: дублювання автором фрагментів раніше опублікованих текстів без посилань; (6) *Hybrid*: поєднання цитованих джерел і скопійованих абзаців без посилання; (7) *Mashup*: змішування скопійованих матеріалів із кількох джерел; (8) *404 Error*: посилання на неіснуючі джерела; (9) *RSS Feed*: текст має належне оформлення цитат, але майже не містить оригінальних думок; (10) *Re-tweet*: текст містить належне цитування, але, по суті, дублює формулювання та/або структуру первинного тексту.

Також варто згадати усі стилі оформлення наукової літератури: Ванкувер стиль (Vancouver style), Стиль Американського інституту фізики (AIP Style), Стиль Американського хімічного товариства (ACS style), Чикаго стиль: автор-дата (Chicago style: Author-Date) – хімія / фізика; юриспруденція – Оксфордського університету для цитування

юридичних документів (OSCOLA style); інженерія, електроніка, телекомунікації, інформатика та інформаційні технології – Стиль Інституту інженерів з електротехніки та електроніки (IEEE style).

Щодо гуманітарних наук, запам'ятайте, що використовують всього 4 + традиційний VAK стиль – Гарвардський стиль посилення (Harvard Referencing Style), Стиль Асоціації сучасної мови (MLA Style), Стиль Американської психологічної асоціації (APA style), Чикаго стиль: виноска та бібліографія (Chicago style: Notes and Bibliography) (Див. Додаток)

☉ **Практичні завдання:**

1. Здійсніть розподіл списку використаних джерел за розділами:
Наукові праці

Джерела ілюстративного матеріалу

Довідкова література

Інтернет-джерела

1. Орвелл Дж. 1984 / Джордж Орвелл [уривки з роману; з англ. пер. Олександр Терех]. Всесвіт : К. 1988. №4. С. 130–146.

2. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. К, 2011. 844 с.

3. Шапошник О.М. Проблеми відтворення у перекладі жанрових ознак наукової фантастики // Наукові записки. 2014. С. 225–228.

4. Benjamin W. The Task of the Translator. An introduction to the translation of Baudelaire's *Tableaux Parisiens* // *The Translation Studies Reader* ; [Ed. by L. Venuti]. L., N.Y. : Routledge, 2000. P. 148–159.

5. Fiction. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Fiction>

6. Orwell G. 1984. N.Y.: A Signet Classic, 1981. 268 p.

Прокоментуйте Ваш вибір та вкажіть, які джерела не можуть бути включені до списку та чому?

2. Оформіть бібліографічні дані *трьох* наукових робіт за темою магістерської роботи використовуючи портал *VAK.in.ua*.

3. Оформіть бібліографічні дані відповідно до Harvard Referencing Style, MLA (Modern Language Association), APA (American Psychological Association), Chicago Manual та VAK стилів (див. Додаток)

4. Розставте вірно розділові знаки при оформленні цитат українською та англійською мовами:

Дж. Орвелл моделює хрононіми, подібні до радянських п'ятирічок, які визначалися як перспективні плани розбудови економіки, освіти, культури та техніки на наступні п'ять років *Behind Winston's back the voice from the telescreen was still babbling away about pig-iron and the overfulfilment of the Ninth Three-Year Plan [59 с 127]* За снуною у Вінстона голос із телеекрана знай шамотів щось про чавун і *Дев'ятий Трирічний план [56 с 130]* Перекладач, попри те, що його переклад є ближчим до реалій радянської дванадцятої п'ятирічки (1986-1990), оминає увагою такий колоритний хрононім, відтворюючи його калькованим відповідником трирічний план.

5. Визначте унікальність власної наукової роботи використовуючи програму «Антиплагіат».

6. Ознайомтеся з текстом (Див. Додаток) та двома дотичними варіантами, спробуйте відрізнити плагіат від переказу.

7. Використовуючи пошукову систему *Google Scholar*, визначте індекс цитування статей та індекс Хірша викладачів кафедри англійської філології і перекладу НАУ.

8. Розробіть рейтинг викладачів Національного авіаційного університету, які мають публікації в наукометричних базах даних *Web of Science* або *Scopus*.

9. Використовуючи пошукову систему *Google Scholar*, визначте процент самоцитування окремого науковця.

☉ **Література для ознайомлення:**

Довідник з академічної доброчесності / уклад. : В.Г. Гур'янова, Л.Т. Ониксимова, Н.В. Поберій ; за заг. ред. Т.О. Маринич. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – 24 с.

ТЕМА 9

МОВА І СТИЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

© Метою розділу є ознайомлення студентів з особливостями наукового стилю мови. Розглядаються мовні та мовленнєві помилки, основні способи написання наукової роботи.

© План. Наукові поняття і терміни. Стилiстичнi особливостi наукової мови. Синтаксис наукового стилю мови. Мовнi та мовленнєвi помилки. Саморедагування. Аргументованiсть та об'єктивнiсть результатiв перекладознавчого дослідження.

Сукупність засобів, вибір яких зумовлюється змістом, метою та характером висловлювання утворює мовний стиль. Існують такі стилі мови: розмовний, художній, діловий, публіцистичний, науковий. Стиль науково-дослідної роботи – це стиль безособового монологу, позбавленого емоційного та суб'єктивного забарвлення.

Норми наукової комунікації чітко визначають характер викладення наукової інформації. Найбільш характерною особливістю письмової наукової мови є побудова викладення у формі міркувань і доказів. Принципову роль у тексті відіграють наукові терміни, які потрібно вживати в їх точному значенні, вміло і доречно. Не можна довільно поєднувати в одному тексті різну термінологію.

Стислість є обов'язковою якісною характеристикою наукової мови, яка визначає її культуру. Реалізація цієї якості означає вміння уникати повторів, надлишкової деталізації. Слова, які не несуть будь-якого змістовного навантаження, повинні бути виключені з тексту роботи. Зважаючи на сувору послідовність наукової мови, необхідно розуміти, що логічна цілісність та взаємозв'язок окремих частин передбачає використання складних речень. Переважають складнопідрядні речення, оскільки вони більш гнучко відбивають логічні зв'язки всередині тексту.

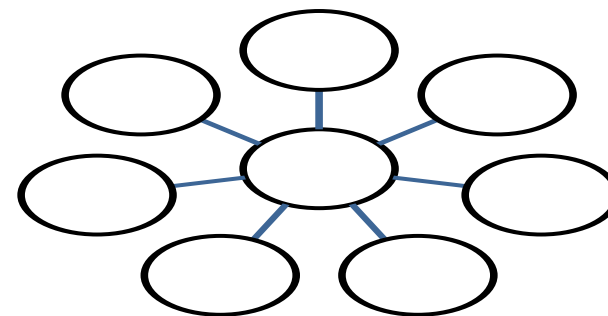
Важливим для написання наукових робіт залишається процес редагування тексту його автором, удосконалення мовностилістичного оформлення писемного наукового тексту задля формування логічної структури та уникнення мовних та мовленнєвих помилок.

© Практичні завдання:

1. Розкодуйте нижче подані речення за допомогою українських приказок:

«Проблеми транспортування рідин в посудинах із змінною структурою щільності»; «Нестандартні методи лікування сколіозу шляхом відправлення ритуальних послуг»; «Різновид юридичного акту, яке превалює над валютними коштами»; «Антітезисні властивості розумово-неповноцінних суб'єктів у контексті виконання державних нормативних актів»; «Закономірність зростання особистісної цінності суб'єкта після отримання травматичного досвіду».

2. Використовуючи «методику гронування» визначте центральне слово вашої магістерської роботи та випишіть усі слова і фрази, які спадають на думку, опісля встановіть, там, де це можливо, зв'язки між поняттями.

3. Поясніть поняття та замініть відповідними аналогами:

hapax legomenon	спорадичний;
hapax dislegomena	варіабельний
tetrakis legomenon	вербалізувати
tertium comparationis	акумулювати

4. Утворіть речення шляхом осмисленої розстановки слів:

прикладі випадки деформації яскраві *hapax legomena* на Дж.Д. Селінджері Проілюструймо лексем перекладів найбільш оповідання "Down at the Dinghy".

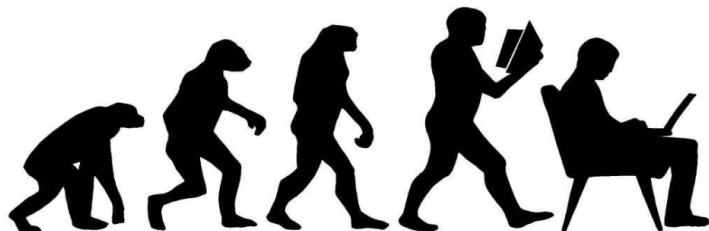
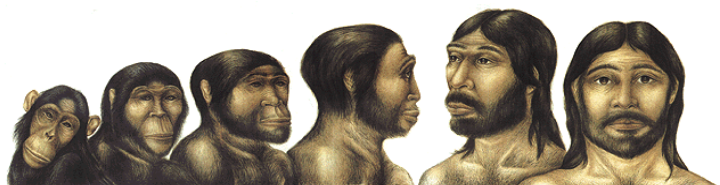
5. Назвіть та вкоригуйте мовні недоліки: на кінець, примінити, вияснити, дисертаційне дослідження, головний пріоритет, статистичні підрахунки, свій авторський, внесок, привести приклад, приступити

до обговорення, при умові, по меншій мірі, область науки, об'єм знань, для наглядності.

6. Визначте провідну ідею висловлених міркувань в статті: *Радчук В.Д. Забобон неперекладності (чи під силу мові Тараса переклад цитат ?) / В.Д. Радчук // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9, Сучасні тенденції розвитку мов. – Київ : НПУ, 2007. – Вип. 1. – С. 329–336.* Проаналізуйте науковий текст та з'ясуйте особливості індивідуального стилю науковця за формою:

Текст належить до науково-популярного різновиду наукового стилю, оскільки {?}. Тексту властива стандартизація у висловах, широке вживання сталих словесних формул, наприклад: {?}. Лексика здебільшого нейтральна, вживається в прямому значенні. Широко використовуються терміни та термінологізовані сполуки {?}. Найчастіше вживаються іменні частини мови {?}, а також безособові дієслова. Надається перевага простим ускладненим реченням або складнопідрядним із підрядними означальними.

7. Прокоментуйте послідовну та змішану стратегії написання наукового тексту за картинками. Оберіть найбільш вдалу на Ваш погляд стратегію та використайте її при написанні статті.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вивчення навчального курсу «Методологія та організація перекладознавчих досліджень» передбачає виконання студентами домашнього завдання. Відповідно до обраної теми роботи за прийнятим стандартом необхідно скласти план дослідження, вступ, бібліографію обсягом не менше 10 джерел та додатки.

Мета домашнього завдання полягає в оволодінні вміннями написання власного плану-проспекту дослідження, визначені предмета та об'єкта дослідження, формуванні мети та завдань, укладанні списку літератури та додатків. Наукове повідомлення складається на підставі дослідження, огляду літературних джерел з обраного напрямку. Він має бути осмисленим, логічним, аргументованим, структурованим. Домашнє завдання не має бути компілятивним. Варто уникати повторів та явищ, які не стосуються теми. Студент повинен володіти термінами, використаними в роботі, та вміти їх пояснити. У роботі повинні знайти висвітлення висунута гіпотеза, система доказів, новизна та практичне значення отриманих результатів із урахуванням основних вимог щодо проведення та оформлення наукових робіт. Тема домашнього завдання має відповідати затвердженій темі магістерської роботи студента.

Вимоги до форматування тексту: гарнітура шрифту – Times New Roman; розмір шрифту – 14 кегль; міжрядковий інтервал – 1,5 см.; поля: ліве – 3 см., верхнє та нижнє – 2 см., праве – 1,5 см.; нумерація сторінок внизу по центру; при наборі тексту потрібно розрізняти символи дефісу та тире, українські (російські) «Ж» та латинські «J». Прохання уніфікувати використання напівжирного шрифту та курсиву при виділенні прикладів та інших фрагментів тексту і не зловживати підкресленнями.

© Література для ознайомлення:

Колоїз Ж. В. Науковий стиль української мови / Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : КДПУ, 2017. – 114 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІВАНОВ Іван Іванович
студент 501 групи
факультету лінгвістики
та соціальних комунікацій

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ
з дисципліни «Методологія та організація
перекладознавчих досліджень»

Перевірила:
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської
філології і перекладу
СТРУК І.В.

Київ – 2020

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Під час підготовки до написання модульної контрольної роботи студенти повинні повторити той обсяг матеріалу, який виноситься на дану контрольну роботу. Адже контрольна робота – це підсумок вивчення студентами певного матеріалу, форма контролю знань.

Контрольна робота містить питання у декількох варіантах, де подані теоретичні і одне практичне завдання.

При оцінюванні контрольної роботи враховується якість роботи, її науковий рівень та ступінь самостійності.

Оцінка *«відмінно»* ставиться, коли студент виявив глибокі знання матеріалу, вірно відповів на усі теоретичні питання, самостійно та вірно оформив вихідні відомості статей, тез, підручників.

Оцінку *«добре»* отримують роботи, в яких правильно висвітлені всі відповіді на теоретичні питання, однак є незначні помилки в практичні частині контрольної роботи.

Оцінку *«задовільно»* мають ті роботи, в яких студент правильно надав відповіді менше ніж на 5 питань та не виявив вміння вірно оформлювати вихідні відомості.

Оцінка *«незадовільно»* ставиться тоді, коли студент не відповів на жодне питання, тобто не володіє матеріалом. У такому випадку студент зобов'язаний підготуватися і повторно написати контрольну роботу.

Модульна контрольна робота №1
з дисципліни «Методологія та організація
перекладознавчих досліджень» студента(ки) 501 групи
кафедри англійської філології і перекладу

Завдання 1.

Розкодуйте та оформіть вихідні данні відповідно до стилів:

Стиль	Оригінал	Відповідно до стилю
Harvard Referencing Style	Ляшенко Т.С. Шляхи досягнення стилістичної адекватності ! Іноземна філологія. – ? : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – ? 125. – С. 117–122.	
MLA	Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі =. – Х. : ХНУ імені ? 2012. – 376 с.	
APA	Струк І.В. Відтворення аномалій діалектного мовлення = Фаховий та художній переклад: ? а. – К. : Аграр Медіа + Груп, 2015. – С. 298–302.	

Завдання 2.

Розробіть дорожню карту до запропонованого фрагменту наукової статті.

Завдання 3.

Уточніть поняття «метод» та «методологія». Розробіть власну методологію розгортання дослідження обраного фрагменту.

Завдання 4.

Подайте розгорнутий аналіз термінів «стратегія», «спосіб», «прийом». Вкажіть на спільні та відмінні ознаки.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

- 1. Політика щодо дедлайнів та перескладання:**
Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
- 2. Політика щодо академічної доброчесності:**
Планові письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час написання тестів / модульної роботи заборонене (в т.ч. із використанням мобільних телефонів).
- 3. Політика щодо відвідування:**
Відвідування практичних занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) пройдений матеріал необхідно перездати протягом двох тижнів від дня пропущеного заняття.
- 4. Політика опитування:** Усне опитування в ході лекцій та практичних занять, перевірка завдань, оцінювання правильності вирішення завдань на практичних заняттях.

ГЛОСАРІЙ

Авторський аркуш – одиниця обліку друкованого твору, що береться для обрахунку праці авторів, перекладачів, редакторів тощо.

Анотація – (від лат. *annotatio* – зауваження) – це коротка характеристика книги, статті або рукопису, в якій викладається зміст першоджерела, перелік ключових питань і дається його оцінка.

Вихідні відомості – сукупність даних, які характеризують видання і призначені для його оформлення, бібліографічної обробки, статистичного обліку й інформування читача.

Вчений – фізична особа, яка провадить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження з метою здобуття наукових та (або) науково-технічних результатів.

Дипломна робота – це кваліфікаційне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується на завершальному етапі навчання у вищому навчальному закладі. Дипломна робота має комплексний характер і пов'язана з використанням набутих студентом знань, умінь та навичок зі спеціальних дисциплін.

Доповідь – це письмовий виклад розгорнутої форми виступу, що не публікується, а повідомляється учасникам наукового зібрання з метою залучення до дискусії та обговорення викладеного матеріалу. Обсяг – 2–3 сторінок, що розраховано на 8-10 хвилин виступу.

Завдання дослідження – це сукупність конкретних цільових установок, які спрямовані на аналіз і вирішення проблеми. Вони розкривають зміст предмета дослідження, визначають засоби досягнення поставленої мети і мають узгоджуватися з гіпотезами.

Загальнонаукові методи – це такі засоби і прийоми (чи їх сукупність), які з тими чи іншими модифікаціями використовуються в усіх чи майже в усіх науках з урахуванням особливостей конкретних об'єктів дослідження.

Збірник наукових праць – збірник матеріалів досліджень, виконаних у наукових установах, навчальних закладах та наукових товариствах, присвячений певній проблемі, що розкривається з різних сторін різними авторами.

Матеріали наукової конференції – неперіодичний збірник підсумків конференції, доповідей, рекомендацій та рішень.

Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання.

Методика – це вчення про особливості застосування окремого методу чи системи методів; це системна сукупність прийомів дослідження; це система правил використання методів, прийомів і техніки дослідження.

Методологія – це концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища.

Метод дослідження – це спосіб застосування старого знання для здобуття нового знання. Він є засобом отримання наукових фактів.

Мета наукового дослідження – визначення конкретного об'єкта і всебічне, достовірне вивчення його структури, характеристик, зв'язків на основі наукових принципів і методів пізнання, впровадження у виробництво корисних результатів.

Метою методології науки є вивчення і аналіз методів, засобів, прийомів за допомогою яких отримують нові знання в науці як на емпіричному, так і теоретичному рівнях пізнання.

Наука – це сфера безперервного розвитку людської діяльності, основною ознакою і головною функцією якої є відкриття, вивчення й теоретична систематизація об'єктивних законів про об'єктивну дійсність з метою їх практичного застосування.

Наукова діяльність – інтелектуальна творча робота, спрямована на здобуття і використання нових знань.

Наукова доповідь – літературно оформлена робота, яка ґрунтується на оригінальному матеріалі. Як правило, доповідь робиться в усній формі в такій послідовності: коротка оглядова частина та визначення завдання дослідження; метод вирішення або нове положення, яке пропонує доповідач, основні результати їх пояснення і висновки.

Наукова комунікація – обмін науковою інформацією (ідеями, знаннями, повідомленнями) між ученими і спеціалістами. Основними елементами НК є: комунікант, комунікат, канал, реципієнт, зворотній зв'язок.

Наукова стаття – основний вид оперативної публікації про нові дослідження з конкретної проблеми. Вона містить виклад проміжних

або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання за темою дисертації, фіксує науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців.

Наукове дослідження – цілеспрямоване пізнання, результатом якого виступають система понять, законів і теорій; це вивчення явищ і процесів, аналіз впливу на них різних чинників, а також вивчення взаємодії між явищами за допомогою наукових методів з метою отримання доведених і корисних для науки і практики рішень з максимальним ефектом.

Науково-дослідна робота – це чітко організований комплекс дій, спрямований на отримання нових знань, що розкривають суть процесів, явищ у природі, суспільстві з метою їх використання в практиці.

Об'єктом наукового дослідження є певна частина дійсності – досить конкретний предмет чи явище, на яке спрямована наукова діяльність дослідника з метою пізнання його суті, закономірностей розвитку і можливостей використання в практичній діяльності.

Предметом наукового дослідження можуть бути причини виникнення процесу або явища, закономірності його розвитку, різноманітні властивості, якості тощо.

Публікація – доведення до загального відома за допомогою преси, радіомовлення або телебачення; вміщення в різних виданнях (газетах, журналах, книгах) роботи (робіт); текст, надрукований у будь-якому виданні.

Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивчення досліджуваної теми, є «візитною карткою» автора роботи, його професійним обличчям, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою.

Тези (гр. thesis – положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані основні ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці, публікація яких передбачає попереднє ознайомлення учасників конференцій, семінарів, симпозіумів та інших наукових форумів із результатами проведеного дослідження. Її обсяг не перевищує 3 сторінок.

УДК (універсальна десятична класифікація) – це міжнародна універсальна система, яка дозволяє детально представити зміст документальних фондів, забезпечити оперативний пошук інформації, має можливість свого розвитку і самовдосконалення.

ДОДАТКИ

Додаток А

Алгоритм написання магістерської роботи

**Приклади оформлення
бібліографічного опису у списку джерел**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі. Харків, 2012. 376 с.
Статті	Гудманян А.Г., Єнчева Г.Г., Струк І.В. Аномалии в художественной речи с социально-региональными признаками. <i>овременные концепции развития науки</i> . 2015. Ч. 2. С. 40–43.
Стаття в журналі, газеті	Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. <i>Вісник НАН України</i> . 2012. № 6. С. 62–67.
Тези доповідей у матеріалах конференцій	Струк І.В., Липовецька Т.О. Відтворення аномалій діалектного мовлення у перекладі. <i>Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: праці 9 міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 11–13 квітня 2015 р.)</i> . Київ, 2015. С. 298–302.
Словники	1. Англо-український словник: Близько 120 000 слів. / за ред. уклад. М. Балла. Київ: Освіта, 1996. Т.2. 752 с. 2. Українсько-німецький тематичний словник / за ред. Н. Яцко та ін. Київ : Карпенко, 2007. 219 с.
Закони та інші нормативні документи	Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. Офіційний вісник Президента України. 2015. № 2. С. 14. Ст. 154.
Дисертації	Струк І.В. Відтворення мовних аномалій у художньому перекладі (на матеріалі мовлення персонажів романів Марка Твена та їх перекладів) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. Херсон, 2016. 245 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Автореферати дисертацій	Бевз Н.В. Переклад як культурний феномен : герменевтико-комунікативний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 09.00.04. Харків, 2010. 20 с.
Електронні ресурси	1. Балахтар В.В. Адекватність та еквівалентність перекладу Київ, 2007. URL: http://www.confcontact.com (дата звернення: 19.03.2018). 2. Silverstein S. Lafcadio: The Lion Who Shot Back. URL: http://www.shelsilverstein/html/books.asp (дата звернення: 13.02.2018). 3. Urban Dictionary. URL: http://www.urbandictionary.com/ (дата звернення: 11.01.2019).
Зарубіжні джерела	Struk I.V. A note on Jim in “Huck Finn” : phonological aspect. <i>Language and culture in the period of globalization</i> . Saint Petersburg, 2015. P. 110–117.
Джерела ілюстративного матеріалу	1. Орвелл Дж. 1984 [уривки з роману; з англ. пер. Олександр Терех]. Київ: Всесвіт, 1988. № 4. С. 130–146. 2. Orwell G. 1984. N.Y.: A Signet Classic, 1981. 268 p.

Основні прийоми творення мовних аномалій та частотність їх використання у романах Марка Твена «Пригоди Тома Сойєра» і «Пригоди Гекльберрі Фінна»)

Рис. А.1. Частотність використання фонографічних аномалій у творі Марка Твена «Пригоди Тома Сойєра»

SUMMARY

Daria Kopach

LINGUISTIC AND STYLISTIC SPECIFICITIES OF RENDERING R. DAHL'S MAGIC WORLD IMAGE IN UKRAINIAN TRANSLATIONS

The thesis focuses on linguistic and stylistic specificities of rendering R. Dahl's magic world image in Ukrainian translations. World image of a literary text is formed with the help of linguistic means, representing the individual world image of an author, and is therefore verbalized through the set of notional elements of a literary text, providing a distinct characteristic of the author's creative approach and his individual style in the context of translation.

The object of the research comprises dominant linguistic and stylistic specificities of R. Dahl's individual style representing the author's magic world image, and thus claiming for priority status in translation. The subject of the research is constituted by the methods, strategies and factors of their rendering in Ukrainian translations.

The research is based on children's books by R. Dahl and their Ukrainian translations performed by V. Morozov. The data sample of the research comprises 698 linguistic and stylistic dominant features grouped around phonographic, lexical and grammatical levels.

The research resulted in the following conclusions: the specifics of children's literature and its core position in the Ukrainian literary polysystem lead to the prevalence of the domestication strategy in the translation of R. Dahl's works, which in its turn justifies the high level of translator's manipulative interference in translation through various transformations. According to the results of the research adequate reproduction of R. Dahl's magic world image in Ukrainian translations is predetermined by a number of factors, both objective and subjective, that make up translation challenges in the process of rendering the selected dominant features into Ukrainian.

Key words: author's individual style, magic world image, linguistic and stylistic means, literary fairy-tale, translator's image, translation strategy, literary translation.

РЕФЕРАТ

Магістерська робота «МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ КАРТИНИ ЧАРІВНОГО СВІТУ Р. ДАЛА В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ»: 103 с., 8 діаграм, 3 таблиці, 98 літературних джерел.

Об'єктом дослідження виступають мовностилістичні особливості індивідуального стилю Р. Дала, що репрезентують його індивідуально-авторську картину чарівного світу, тоді як **предметом** аналізу є стратегії та чинники їхнього відтворення в українському перекладі.

Мета дослідження полягає у визначенні особливостей відтворення мовностилістичних засобів, що використовуються для актуалізації картини чарівного світу дитячих творів Р. Дала в англо-українському перекладі.

Методика дослідження має комплексний характер, який полягає у використанні різних методів та прийомів, що зумовлено метою і конкретними завданнями. Застосування *порівняльно-перекладацького аналізу*, що є провідним методом роботи, уможливило визначення спільних та відмінних рис під час відтворення цільовою мовою мовностилістичних засобів, що формують доміанти індивідуального стилю письменника. *Метод класифікації* уможливив систематизацію перекладацьких особливостей індивідуального стилю автора. *Метод суцільної вибірки* сприяв формуванню емпіричного корпусу досліджуваних одиниць. На основі *методу кількісних підрахунків* було зроблено висновки щодо частотності вживання досліджуваних засобів в оригіналі та перекладі та способів перекладу.

Результати магістерської роботи рекомендується використовувати під час розробки теоретичних та практичних курсів із загального мовознавства, зарубіжної літератури, перекладознавства.

ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ, КАРТИНА ЧАРІВНОГО СВІТУ, СПОСІБ ПЕРЕКЛАДУ, СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ.

Зразки англомовних анотацій наукових статей

The Application of Domestication and Foreignization Translation Strategies in English- Persian Translations of News Phrasal Verbs

Ebrahim Davoudi Sharifabad

Abstract – Since we live in an increasingly globalized world, we are definitely more well-informed about the world happenings through various mediums of globalization such as internet, news agencies, news channels, etc. Here lies the important and remarkable role of translation as a medium of conveying messages and transferring information. If a news piece is translated problematically, it may have bad effects on people's thinking about a certain country or it may lead to misunderstanding and misjudgment. Therefore, to produce translations as properly as possible, especially in cultural and cross-cultural aspects of translation which are abundant in news texts, the translators need to apply effective translation strategies. Domestication and foreignization translation strategies are two important strategies of translation in rendering phrasal verbs in news from a source-text language to a culture-specific target-text one. The authors of this study have applied these strategies of translation to English-Persian phrasal verbs in news texts to investigate whether English-Persian translators tend to domesticate the news headlines or foreignize them. The news containing phrasal verbs was analyzed based on the ones from different news agencies and websites. First, some news containing phrasal verbs is analyzed, then the English translations were compared and contrasted. As the results of the study showed, English to Persian translators tend to apply the domestication strategy more frequently. It was concluded that since culture-specific terms and words are difficult to be understood in the target language, the translators mostly tend to localize or domesticate them. This research is helpful in journalistic translation studies, since it focuses on the important features of phrasal verbs as culture-specific and context-bound terms with respect to translation strategies.

Index Terms – translation, journalistic translation, news, phrasal verbs, domestication and foreignization translation strategies.

Applying Foreignization and Domestication in Translating Arabic Dialectal Expressions into English

Awadh. G. Baawaidhan

Abstract. Translating across language and cultural barriers is one of the most complicated tasks translator might face. This is due to the fact that text produced in one language and culture contains information about persons, institutions, habits, customs and traditions which accessible to speakers of the source language text but not understood by the speakers of another language. This article shows procedures and strategies used to overcome such problem and difficulties in translating Arabic dialect expressions into English. A central issue of this discussion is to highlight Venuti's translation strategies foreignization and domestication that have been used in translating dialectic expressions and culture-specific elements into English, with special reference to Janet Watson's translation of Sana'ani Arabic dialect. Relying on the distinction of the two key cultural strategies of Domestication and Foreignization, this study reveals the way in which Arabic culture-specific elements have been portrayed in foreign context. The paper considers the validity of those cultural translation strategies and discusses their applications in different occasions. According to the obtained results, both foreignization and domestication strategies have been used to overcome the language and cultural barriers in translation of Sana'ani Arabic into English. But foreignization has been used more as the most pervasive cultural strategy.

Keywords: Context, English, Arabic, Dialect, Translation, Foreignization, Domestication, Strategies

An Approach to Domestication and Foreignization from the Angle of Cultural Factors Translation

Fade Wang

Abstract – The essence of translation is transferring the information expressed by one language to another. It concerns not only the transfer between languages, but also between cultures. The truth that translation is also an intercultural activity can be further proved by the relationship between language and culture. In translation field, there has long been a hot debate over the proper translation strategies chosen for the transmission of cultural contents, and foreignization and domestication have been

the focus of debate since their appearance. In this article, through analysis on the actual application of foreignization and domestication from the aspects of authors' translative intentions, readers' demands, cultural aura of concrete texts in novel translation, I arrived at the conclusion that the choosing of foreignization and domestication is not fixed, and the two methods should supplement and complement each other, and that in literature translation, translators should mainly adopt foreignization, and don't hesitate to choose domestication when it is necessary.

Index Terms – foreignization, domestication, culture, literal translation, free translation, intercultural communication

Foreignization and Domestication of Indonesian Cultural Terms in the Novel *Gadis Pantai* Translated into English

Gede Eka Putrawan

ABSTRACT The research was aimed at investigating categories of Indonesian cultural terms translated into English, explaining techniques of applied translation, and analyzing foreignization and domestication ideologies applied in the translations of Indonesian cultural terms into English in the novel *Gadis Pantai* that was translated into *The Girl from the Coast*. This research was conducted through descriptive-qualitative approach. The data were collected through document analysis including content analysis and thematic analysis. The results show that there are five categories of cultural terms identified in the novel which are translated by using 16 techniques of translation, including the applications of single and double techniques of translation. In addition to foreignization and domestication ideologies of translation, it is also revealed that there is also partial foreignization and partial domestication ideologies of translation since some of the Indonesian identified cultural terms are translated through combinations of two different techniques of translation; combinations of source-language- and target-language-oriented techniques of translation. The most frequently-applied ideology of translation is domestication (82,20%), followed by foreignization (9,82%), as well as partial foreignization and partial domestication (7,98%).

Keywords: foreignization, domestication, cultural terms

Adequacy and Equivalence in the Gothic Translation of the Bible

Visharenko S.

Abstract: the article discusses some of the key notions of translation theory, i. e. adequacy and equivalence, in relation to one of the earliest translations of the Bible – the Gothic translation of the Bible made by the bishop Wulfila (Ulfilas) in the 4th century A.D. It is shown that even in such a remote epoch the translator was guided substantially by cultural or functional equivalence, which anticipated works of many contemporary theorists.

Keywords: translation theory, Gothic, equivalence, adequacy.

Equivalence in Translation Theories: A Critical Evaluation

Despoina Panou

Abstract – The concept of equivalence can be said to hold a central position in translation studies. Nevertheless, it has been a rather controversial one, causing many heated debates among translators as to its nature, definition and applicability. The aim of the present paper is to provide a critical evaluation of the most influential equivalence theories that have been proposed by scholars in the field, such as Vinay and Darbelnet (1958), Jakobson (1959), Nida and Taber (1969), Catford (1965), House (1997), Koller (1979), Newmark (1981), Baker (1992), and finally, Pym (2010). These theories are presented so as to provide a better understanding of how the concept evolved. It is concluded that the usefulness or not of the concept of equivalence to the translation process varies according to the stance of the translators concerned on what they regard are the virtues of equivalence itself.

Index Terms – equivalence, translation theories, source-language, target-language

Translation Adequacy and Equivalence

Yablochnikova V.

Summary. The article deals with the problems of adequacy and translation equivalence, figures out major errors of translation, analyzes the definitions of these notions, and studies the correlation of these phenomena.

Key words: translation, adequacy, equivalence, original.

Бібліографічні дані подані відповідно до різних стилів

Стиль	Оригінал	Відповідно до стилю
Harvard Referencing Style	Ляшенко Т.С. Шляхи досягнення стилістичної адекватності на лексичному рівні (на матеріалі перекладу оповідання «Червоні корали» Юдіт Германн) / Т.С. Ляшенко // Іноземна філологія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Вип. 125. – С. 117–122.	
MLA	Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі / О.В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 376 с.	
APA	Струк І.В., Липовецька Т.О. Відтворення аномалій діалектного мовлення у перекладі / І.В. Струк, Т.О. Липовецька // Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика. – К. : Аграр Медіа Груп, 2015. – С. 298–302.	
Chicago Manual	Silverstein S. Where the Sidewalk Ends / S. Silverstein. – N.Y. : Harper and Row Publishers, 1974. – 309 p.	
VAK	Бевз Н.В. Переклад як культурний феномен : герменевтико-комунікативний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук :09.00.04. Харків, 2010. 20 с.	

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гавриленко О.П. Методологія наукових досліджень. Київ: Ніка-Центр, 2008. 172 с.
2. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. Київ: Професіонал, 2004. 208 с.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. Київ: Кондор, 2006. 206 с.
5. Кустовська О.В. Методологія системного підходу та наукових досліджень. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 256 с.
6. Петрук В.Г. Основи науково-дослідної роботи. Вінниця : УНІВЕРСУМ, 2005. 144 с.
7. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
8. Свердан М.М., Свердан М.Р. Основи наукових досліджень. Чернівці : Рута, 2006. 352 с.
9. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень. Київ: Знання, 2007. 317 с.
10. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Київ: Академвидав, 2005. 208 с.
11. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.
12. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання, 2011. 310 с.
13. Шишка Р.Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт. Харків: Еспада, 2007. 368 с.

ЗМІСТ

Вступ	3
Тема 1. Наукове дослідження як особлива сфера діяльності	4
Тема 2. Формулювання основних атрибутів та процедур виконання лінгвістичних і перекладознавчих досліджень	7
Тема 3. Оформлення результатів наукового дослідження	10
Тема 4. Основні методи лінгвістичного дослідження	14
Тема 5. Теоретичні моделі перекладу	17
Тема 6. Методика підготовки та оформлення публікацій	20
Тема 7. Презентація результатів дослідження	24
Тема 8. Робота з джерелами інформації при підготовці перекладознавчого дослідження. Боротьба із плагіатом	27
Тема 9. Мова і стиль науково-дослідної роботи	30
Домашнє завдання	33
Модульна контрольна робота	35
Політика оцінювання	37
Глосарій	38
Додатки	41
Список літератури	52

НОТАТКИ

НОТАТКИ

Навчальне видання

СТРУК Ірина Василівна

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Практикум
для студентів спеціальності
035 «Філологія»

Верстка – Ю.С. Семенченко

Підписано до друку **26.06.2020** р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 3,26. Наклад 300. Замовлення № 2306-239.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво та друк: «ОЛДІ-ПЛЮС»
вул. Паровозна, 46-А, м. Херсон, 73034
Свідоцтво ДК № 6532 від 13.12.2018 р.

Тел.: +38 (0552) 399-580, +38 (098) 559-45-45,
+38 (095) 559-45-45, +38 (093) 559-45-45
Для листування: а/с 20, м. Херсон, Україна, 73021
E-mail: office@oldiplus.ua